

MALCOLM X
BENİM OLAN
TEK ŞEY
GÜNAHLARIMDIR
ÖZCAN ŞAHİN

DESTEK YAYINLARI: 1574

BİYOĞRAFI: 39

ÖZCAN ŞAHİN / MALCOLM X-BENİM OLAN TEK ŞEY GÜNAHLARIMDIR

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, yayınevinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

İmtiyaz Sahibi: Yelda Cumaloğlu

Genel Yayın Yönetmeni: Ertürk Akşun

Yayın Koordinatörü: Özlem Esmergül

Editör: Devrim Yalkut

Kapak Tasarım: İlnur Muştu

Sayfa Düzeni: Cansu Poroy

Sosyal Medya-Grafik: Tuğçe Budak-Mesud Topal-Meltem Kökboyun

Destek Yayınları: Mart 2022

Yayıncı Sertifika No. 13226

ISBN 978-625-441-589-0

© Destek Yayınları

Abdi İpekçi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul

Tel. (0) 212 252 22 42

Faks: (0) 212 252 22 43

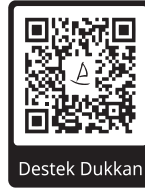
www.destekdukkani.com

info@destekyayinlari.com

facebook.com/DestekYayinevi

twitter.com/destekyayinlari

instagram.com/destekyayinlari

Destek Dukkan

Deniz Ofset – Çetin Koçak

Sertifika No. 48625

Maltepe Mahallesi

Hastane Yolu Sokak No. 1/6

Zeytinburnu / İstanbul

Tel. (0) 212 613 30 06

“BİR İNSANIN DÜŞÜNMEYE
İHTİYACI VARSA
GİDEBİLECEĞİ EN İYİ YER
ÜNİVERSİTEDEN SONRA
HAPİSHANEDİR.”

MALCOLM X

BENİM
OLAN
TEK ŞEY
GÜNAHLARIMDIR

ÖZCAN ŞAHİN

Önsöz

Malcolm Little, Malcolm X veya El-Hacc Malik el-Şahbaz...

Amerika'da köleliğin kaldırılmasının üstünden henüz bir insan ömrü geçmemişken ve siyahlara hâlâ sistematik bir ırkçılık uygulanırken Malcolm Little olarak doğdu.

Siyahların toplumdan dışlandığı, hiçbir politik veya ekonomik statü sahibi olmasına izin verilmediği, “sadece beyazlar” tabelalarının bulunduğu ve otobüste beyazlarla aynı yere oturmalarına izin verilmediği bir dönem...

Babasının ölümü ve ailesinin dağılmasıyla geçen çocukluğunun ardından, gençliğinde New York'a giderek Harlem etrafında dönen suç dünyasına daldı ve kendi deyişiyle “bir siyahın karnını doyurmak için yapabileceği her şeyi” yapmaya çalıştı.

“Gerçek peşinde koşturan akıldan, yapacağı her atılımda, belli bir esnekliği hiç elden bırakmaması beklenir” diyen Malcolm X'in hayatı da sürekli değişen, virajlarla dolu bir hayattır.

Henüz çocukluğunda birçok yıkıcı travma yaşıyor, gençliğinde suç dünyasına giriyor, cezaevine girdikten

sonra İslam'la tanışıyor ve sonra o müthiş hitabetiyle Amerikan toplumunun yüzüne gerçeğin tokadını atıyordu Malcolm X.

Suç dünyasının tehlikeli sokaklarında yürürken ölümle burun buruna geldi. Cezaevindeki ilk yıllarında “İblis” olarak anılsa da İslam'la tanıştığı o yıllarda kitaplara gömüldü ve kelimelerin dünyasını, o müthiş hitap gücünü besleyen birer kaynağa dönüştürdü.

Malcolm Little'in yaşadığı her şey Malcolm X'in, Malcolm X'in yaşadığı her şey de El-Hacc Malik el-Şahbaz'ın kişiliğini besliyordu.

Bu üç isim adeta Malcolm'un yaşadığı değişim ve dönüşümler arasında çekilen sınır işaretleridir.

Sadece dile getirdiği gerçeklerle bile dönemin “beyaz Amerika'sının” korkulu rüyası olmayı başaran Malcolm X, yaşadığı dönemde hiçbir resmi unvana sahip olmamasına rağmen siyahların temsilcisi olarak anıldı ve birçok ülkede misafir edildi.

Hitap gücüyle kitleler üzerinde bıraktığı etki ve ırkçı düzene karşı dile getirdiği sarsıcı gerçekler, konuştuğu salonları tıklım tıklım dolduruyordu.

Muhammed Ali'nin İslam'a yönelmesinde etkili olan oydu, “Bir hayalim var” diyen ve kendisi gibi suikastla öldürülen Martin Luther King'e “beyaz Amerika'ya” güvenmemesi gerektiğini söyleyen oydu. Krallara misafir oldu, neredeyse bütün Afrika'yı dolaştı, gittiği ülkelerde hürmetle karşılandı, bütün

Amerika'yı karşısına aldı, ırkçılıkla ölümü göze alarak mücadele etti.

Malcolm X, 1950'li yılların sonuna değin, üyesi olduğu İslam Milleti cemaatinin öğretilerini benimsese de 1963'te daha önce benimsediği birçok düşünceyi geride bırakarak tek başına bütün dünyaya siyahların haklarını ve Amerika'daki ırkçı düzeni haykırmaya devam etti.

Henüz 40 yaşında konuştuğu kürsüde suikasta uğrayarak öldürülmesinin ardından ona "Gelmiş geçmiş en etkili siyah Amerikalı" dediler.

Malcolm X, bütün o mücadele yıllarında ailesini her zaman ihmal etti. Çocuklarına hiç oyuncak almadığını ve eşini çok ihmal ettiğini ölümüne yakın günlerde kendisi de söylemiştir. Çocukluk yıllarında annesi akıl hastanesine düştükten sonra birkaç kez kardeşleriyle birlikte görmeye gitse de daha sonra kendi ifadesiyle onu o halde görmeye dayanmadığı için bir daha ziyaretine gitmedi. Malcolm'un 1937 yılında akıl hastanesine yatırılan annesi Louise, 66 yaşında ağabeyi Philbert tarafından evine alındı ve Malcolm yıllar sonra ilk kez annesi ile görüştü.

Malcolm X için siyahların hakları, ırkçılıkla mücadele, İslam'la tanıştığı günden itibaren hayatın merkezindeydi.

O kadar ki ölümünden kısa zaman önce, evleri yakılıp da ailesiyle birlikte o soğuk kış gününde evsiz ve

meteliksiz dışarıda kaldığında, ertesi gün başka bir şehirde yine kitlelere hitap ediyordu.

Bugün hâlâ Amerika'da, Malcolm X'in ölümünün üstünden 55 yıl geçmesine rağmen siyahlar "Black lives matter" [Siyah hayatlar (da) değerlidir] eylemleriyle seslerini yükseltmek zorunda kalıyorlarsa belki de bu Malcolm X'in dile getirdiği gerçekleri görmezden gelme ısrarının bir sonucudur.

O dönemde Malcolm X'in haykırdığı gerçekleri görmezden gelen veya bunlara kulağını tıkayanların birçoğunun bugün esamisi bile okunmuyor ancak Malcolm X'in adı, tarih kitaplarında bir daha silinmemek üzere yerini koruyor.

Malcolm X'in hâlâ kesin olarak neden ve kimler tarafından öldürüldüğü bilinmiyor.

Suikastı, günümüzde hâlâ birçok yönüyle aydınlatılmamış, karanlık ilişkiler ve komplolarla dolu bir olaydır.

Bu kitap Malcolm'un hayatı boyunca yaşadığı dönüm noktalarını, İslam'ın onda yarattığı değişimi ve "beyaz Amerika'nın kâbusu" olma yolunda ilerlerken yaşadığı kırılmaları anlatırken aynı zamanda onun iç-dünyasına doğru bir yolculuğa uzanıyor.

Kimsenin ırkçılığa maruz kalmadığı bir dünya dileğiyle...

Keyifli okumalar...

Özcan Şahin

**“İrkçılık ideolojik bir düşünce değil,
aksine psikolojik bir hastalıktır.”**

– Malcolm X

-I-

New York sokaklarında üzerinde flaşlar patlarken, basın mensupları onu sorularıyla köşeye sıkıştırmaya çalışırken o her zamanki gibi doğru bildiği şeyleri söylemekte bir an bile tereddüt etmiyordu. Amerika'nın siyahlara yaptıklarını bütün dünyaya anlatmaya ve bunun bedelini ödetmeye yemin etmişti.

İlkokulda öğretmeninin, siyah olduğu için avukat olamayacağını söylediği anlar geliyordu aklına, babasının ırkçılar tarafından öldürülüşü, yurtlarından koparılarak gemilerle “beyaz Amerika”ya köle olarak getirilen ataları, tecavüz edilen siyah kadınlar, hor görülen erkekler, isimleri değiştirilen çocuklar ve bütün ülkede sadece ayak işleri yapmak zorunda bırakılan milyonlarca siyah.

Kapılarını siyahlara kapatan kiliselerde Tanrı'ya dua eden beyazların samimiyetsizliğini haykırıyordu

sokaklarda binlerce kişiye, manşetler onu nefretle suçlarken daha önce uğruna canını verebileceği kişilerin, onun ölüm emrini verdiği duyuyordu.

Hayatının hain bir kurşunla biteceğini bile bile inandığı yolda kendinden emin yürüyordu. İnandığı şeyleri, uğruna canını verebilecek kadar büyük bir adanmışlıkla yapıyordu. Nitekim öyle de oldu. 1965 yılında yaptığı bir konuşma sırasında suikast sonucu kurşunlanarak öldürüldü Malcolm X.

Teninin rengi nedeniyle avukatlık hayaline kavuşamayan Malcolm, 1965 yılında 40 yaşına geldiğinde, milyonlarca siyahın haklarını savunurken bir suikast sonucu öldürüldü.

Malcolm X, siyah ırkın onlarca yıl köle olarak yaşadığı, işkence gördüğü, ayrımcılığa, sefalete, açlığa ve ölüme mahkûm edildiği Amerika'da doğduğunda, köleliğin kaldırılmasının üstünden henüz 60 yıl geçmişti.

Henüz çocukken, kendisiyle aynı ten rengindeki diğer çocuklardan ayrılmıştı Malcolm, sınıfının en başarılı öğrencisi olmuş, sınıf başkanı seçilmeyi de başarmıştı. Öğretmenine avukat olmak istediğini söylediğinde aklında geçen şey, avukatların en azından bulaşık yıkamak zorunda olmadığıydı. Ama Malcolm her ne kadar avukat olmak istediğini söylerken aklından geçen şey bu olsa da yaşadıkları ve yaşayacakları onu hiç tahmin etmeyeceği bir yere sürükleyecekti.

Öyle ki atalarının kendi toprağından koparılıp Amerika'ya getirilen köleler olduğu ve soyadlarını köle sahiplerinden aldıkları gerçeğinden rahatsız olduğunu fark ettiğinde Little olan soyadını reddedecek, onun yerine X koyacaktı.

19 Mayıs 1925'te Nebraska Eyaleti'nde bulunan Omahada Malcolm Little adıyla doğduğunda, Amerika'daki siyahlar adeta bir modern kölelik yaşıyordu. Yedi kardeşten dördüncüsü olan Malcolm, hayattaki ilk yıllarını, kardeşleri gibi babasının kilisede verdiği vaazları dinleyerek geçiyordu.

Malcolm'un babası Afro-Amerikalıların* ABD'de hiçbir zaman özgür ve itibarlı bir şekilde yaşayamayacaklarını, bu nedenle tekrar Afrika'ya dönmesi gerektiğini savunan bir papazdı. Amerika'da siyah-beyaz eşitliğine karşı çıkan ırkçı Ku Klux Klan** örgütünün tehditleriyle karşı karşıya kalan ailesi sürekli baskı görüyor, babası aldığı tehditler karşısında direniyordu. Öyle ki annesi Malcolm'a hamile iken Ku Klux Klan atlıları Omahadaki evlerini sarmış, aileye bir an önce kasabayı terk etmeleri tehdidinde bulunmuştu.

Baptist*** vaizi olan babası Earl Little en azından Malcolm doğana kadar kasabada kalmaya, daha sonra taşınmaya karar verdi. Earl Little'in siyahların Afrika'ya

* Afrika Kıtası'ndan göçen veya köle olarak getirilen insanların torunları olan siyah Amerikalılar

** 24 Aralık 1865'te ABD'de kurulan beyaz üstünlükçü şiddet yanlısı ırkçı örgüt

*** Bir Protestan Hıristiyanlık mezhebi

geri dönmesini savunmasının ardında yaşanmışlıklar bulunuyordu. Altı erkek kardeşinden üçü beyazlar tarafından vurularak, biri de linç edilerek öldürülmüş, sadece biri yatağında eceliyle ölmüştü. Earl Little da kardeşleriyle aynı kaderi paylaşacaktı. Korktuğu şey kendi ölümü değil, eşinin ve çocuklarının geleceğiydi.

Malcolm'un annesi ise 28 yaşındaki Grenli Amerikalı aktivist Louise Helen Norton Little'di. Evde çocuklarına bakarak onları hayata hazırlayan Louise Little, İngiliz Batı India'sında beyaz bir baba ve siyah bir annenin genlerine sahip olarak Grenada'da doğmuştu. Ten rengi ve konuşmasının beyazlardan farkı yoktu. Kocasının siyah olduğunu duyan birçok insan şaşırır ve ten renginden söz açarken o bu durumdan pek hoşnut olmazdı. Ten renginin bir üstünlük olarak görülmesinden nefret ederdi. Malcolm da annesi gibiydi ve kardeşlerinden daha açık bir tene sahipti. Baba Earl Little Malcolm'u bu özelliğinden dolayı kayırırken anne Louise ise tersine, Malcolm'un üstünlük duygusuna kapılmasını istemediği için ona diğer kardeşlerinden daha hoyrat davranırdı. Kimi zaman Malcolm'a kızdığında "Biraz güneş yüzü gör de rengin kararsın" diyecek kadar açksözlü olurdu.

Nihayet Malcolm doğmuştu ve ailesi Omahadan Michigan'a taşınmıştı. Ancak burada da yine ırkçı örgütler, onları rahat bırakmıyordu. Babasının ırkçılardan kaçarak her zaman içinde taşıdığı dükkân açma isteğini gerçekleştirmek için arayışlara girdiği bu

yerde, yine birileri kasabayı terk etmelerini istiyordu. Verdiği vaazlar ve siyahlara yaptığı çağrılar nedeniyle neredeyse sokakta yürürken bile tehdit ediliyordu. Bu kez yaşananlar ise Omahada yaşananlardan daha kötüydü.

1929'un Amerika'sında yaşadıkları saldırılardan kaçarak yeni bir hayat kurmak umuduyla Michigan'ın başkenti Lansing'e taşınan Little ailesi, siyahların makûs kaderinden kurtulamıyordu. Anne Louis Little, kızı Yvonne'yi henüz yeni doğurmuştu. Bir gece alev, duman ve silah seslerine uyandılar. Malcolm X'in, çok sonraları "hayatımın ilk canlı hatırası saydığım unutulmaz kâbus gecesi" dediği gece Malcolm'un ağzından şöyle çıkıyordu:

"O gece can havliyle sıçrayarak uyanışımı, kendimi silah seslerinin, çığlıkların, duman ve alevlerin korkunç hengâmesi içinde buluşumu hiç unutamıyorum; her şey bugünkü gibi gözlerimin önündedir. Babam, çığlıklar atarak evimizi kundakladıktan sonra kaçmaya çalışan iki beyazın ardından ateş ediyordu. Alevler içinde yanan ev üstümüze çöktü çökecekti. Biz korkudan neye uğradığımızı bilmez bir halde birbirimizi çiğneyerek kendimizi dışarıya atmaya çabalıyorduk. Annem kucağındaki yeni doğmuş bebeğiyle kendisini dışarıya henüz atmıştı ki ev, etrafa kıvılcımlar saçarak çöktü. Gecenin yarısında don gömlek dışarıda kalışımızı, feryatlar içinde dövünmelerimizi hiç unutamıyorum. Olay üzerine gelen beyaz polis

ve itfaiyeciler de etrafımıza dizilip evimizin sonuna kadar yanıp kül olmasını bizimle birlikte seyretmişlerdi.

Babam bazı arkadaşlarını bize giyecek bir şeyler vermeye ve geçici olarak bizi evlerinde barındırmaya razı etti. Sonra da Doğu Lansing'in kenar mahallelerinde bir yere taşındık. O günlerde siyahların karanlık bastıktan sonra Doğu Lansing'de dışarıya çıkmalarına izin verilmiyordu.”

İşte Malcolm'un hayatı böyle başlamıştı...

* *Malcom X*, Alex Haley, İnsan Yayınları, 2003

**“Gerçekle yüz yüze gelemeyecek
kadar vatanseverlikle kör olmamalısınız.
Yanlış yanlıştır, kimin söylediği önemli değil.”**

– Malcolm X

-II-

Lansing’de yaşadığı “unutulmaz kâbus gecesi” Malcolm’un hayatı boyunca unutamayacağı bir anı olarak hafızasına kazındı. Ailesi iki mil ötede kırların ortasında babası tarafından inşa edilen evde yaşamaya başladı. 34 yıl sonra Malcolm, acı hatıralarının bulunduğu bu yerde yapılan Michigan Eyalet Üniversitesi binasında siyah Müslüman Malcolm X adıyla, büyük kitlelere seslenirken bu ev için “Benim büyümeye başladığım ev” diyordu.

Babasının kiliselerde verdiği neredeyse her vaazı dinlemesine rağmen dinle bir ilgisi yoktu Malcolm’un. Kilisedeki vaazları dinleyen cemaati şaşkınlıkla izleyen küçük Malcolm için ilahi sözler veya dini vecibeler bir anlam ifade etmiyordu. 20 yaşına gelene kadar da din görevlilerine pek saygı duymayan bir insandı.

Yaşadığı Lansing’de “başarılı” siyahlar garsonluk ve ayakkabı boyacılığı yapıyordu. Daha çok “ayak işleri”